

**Eco-scan Provinciehuis Frederikspark en
Griffietuin te Haarlem**
Toetsing aan de Flora- en faunawet

Provincie Noord-Holland

4 november 2010

Eindrapport

9W1653A0

HASKONING NEDERLAND B.V.
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Entrada 301
Postbus 94241
1090 GE Amsterdam
+31 (0)20 569 77 00 Telefoon
Fax
info@amsterdam.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Eco-scan Provinciehuis Frederikspark en
Griffietuin te Haarlem

Verkorte documenttitel Eco-scan Provinciehuis en Griffietuin te
Haarlem

Status Eindrapport

Datum 4 november 2010

Projectnaam Natuurwaardenonderzoek Provinciehuis
Frederikspark te Haarlem

Projectnummer 9W1653A0

Opdrachtgever Provincie Noord-Holland

Referentie 9W1653A0/R/902925/Amst

Auteur(s) Harm Kossen

Collegiale toets Jeroen Groenendijk

Datum/paraaf ...04/11/2010.....

Vrijgegeven door Frans Jorna 9W1653A0/R/902925/Amst
Eindrapport 4 november 2010

Datum/paraaf ...04/011/2010.....

INHOUDSOPGAVE

	Blz.	
1	INLEIDING	1
1.1	Algemeen	1
1.2	Ligging plangebied	1
1.3	Omschrijving plangebied en relatie met de ingreep	2
2	JURIDISCHE KADER NATUURWETGEVING	3
2.1	Vigerend natuurbeleid	3
2.1.1	Natuurbeschermingswet	3
2.1.2	Flora- en faunawet	3
2.2	Beoordelingskader Flora- en faunawet	5
3	WERKWIJZE	9
4	STAP 1: VELDBEZOEK EN HABITATANALYSE	10
4.1.1	Vaatplanten	10
4.1.2	Zoogdieren	10
4.1.3	Broedvogels	12
4.1.4	Reptielen, amfibieën en vissen	13
4.1.5	Overige diersoorten	13
5	STAP 2: VASTSTELLING VAN DE EFFECTEN	14
5.1	Voorgenomen werkzaamheden	14
5.2	Mogelijke effecten	14
5.3	Huidig en toekomstig gebruik	14
6	STAP 3: BESCHRIJVING VAN DE EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN	15
6.1	Vaatplanten	15
6.2	Zoogdieren	15
6.2.1	Vleermuizen	15
6.3	Broedvogels	16
6.4	Vaste nesten	16
7	STAP 4: CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES	17
7.1	Algemeen	17
7.2	Vleermuizen	17
7.3	Broedvogels	18
7.4	Vaste nesten	19
8	AANBEVELINGEN	20
	LITERATUURLIJST	21

1 INLEIDING

1.1 Algemeen

Voor de herinrichting van het Provinciehuis op locatie Frederikspark te Haarlem, bestaan plannen om een gebouw te renoveren en bomen te verplaatsen ten einde een ondergrondse parkeergarage te realiseren. Deze ruimtelijke wijziging maakt onderdeel uit van het nieuwe bestemmingsplan Frederikspark.

Alle ruimtelijke ontwikkelingsprojecten dienen getoetst te worden op effecten in het kader van de Flora- en faunawet. Veel planten en dieren zijn beschermd door deze wet. Activiteiten met effecten die leiden tot vernietiging of verstoring van populaties en leefgebieden van beschermde soorten zijn niet toegestaan zonder ontheffing. Of deze effecten kunnen optreden wordt in eerste instantie beoordeeld middels een verkennende toets, de zogenaamde Quickscan of Eco-scan.

Deze Eco-scan heeft tot doel de waarde van het gebied voor beschermde flora en fauna in kaart te brengen en te voorzien in een eerste inschatting van mogelijke effecten. Op basis hiervan worden de voorgenomen werkzaamheden getoetst aan de Flora- en faunawet. Als resultaat hiervan kunnen maatregelen omschreven worden die effecten kunnen voorkomen, zodat overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet voorkomen kunnen worden. Indien nodig wordt aanvullend onderzoek voorgeschreven dat verdere duidelijkheid kan bieden of effecten op (specifieke) beschermde soorten mogelijk zijn. Indien uit de toetsing blijkt dat ontheffingen noodzakelijk zijn, wordt aangegeven of deze in het kader van de voorgestelde ingreep te verkrijgen zijn. Tenslotte is op basis van de ligging van het plangebied nagegaan of toetsing aan de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur voor deze ingreep aan de orde is.

1.2 Ligging plangebied

Het plangebied wordt aan de noordzijde begrensd door een stadspark, namelijk het Frederikspark en aan de zuidzijde door de Paviljoenslaan (met aan de overzijde de Haarlemmerhout). De westelijke begrenzing wordt gevormd door het parkeerterrein aan de Dreef. De oostgrens van het plangebied wordt gevormd door de Kleine Houtweg.

Op twee kilometer afstand van de projectlocatie ligt het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid. Over deze afstand is elke verstoring in het plangebied reeds opgegaan in de achtergrondverstoring, te meer omdat het plangebied van het Natura 2000-gebied gescheiden wordt door grotere wegen en de bebouwing van Haarlem. Hetzelfde geldt voor de EHS, waarvan het dichtstbijzijnde onderdeel op ca. 1,5 kilometer afstand ligt. Het plangebied heeft zodoende geen relatie met omliggende Natura 2000-gebieden, Staatsnatuurmonumenten of de (P)EHS. Toetsing aan de Natuurbeschermingswet dan wel de kaders behorend bij de EHS is dan ook niet noodzakelijk.

1.3 Omschrijving plangebied en relatie met de ingreep

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Haarlem. De planlocatie sluit aan bij het Frederikspark en ligt in een parkachtige, groene omgeving met bomen en grasvelden. Het Frederikspark en de Griffietuin zijn omsloten door wegen en er zijn verschillende gebouwen aanwezig.

Meerdere gebouwen zijn in gebruik bij de Provincie Noord-Holland. Zie voor een overzicht de situatieschets in bijlage 2. Voor het meest noord-westelijke gebouw (het zogenaamde A-gebouw met aansluitend de zogenaamde dokterswoning) bestaan plannen dit te slopen en een nieuw gebouw op te bouwen, aan het zuidelijke gebouw (paviljoen Welgelegen) vinden geen ingrepen plaats. Aan de zuidzijde liggen verder een viertal villas, ook hier vinden geen veranderingen plaats.

Het middendeel van de Griffietuin (half omsloten door de twee gebouwen van de Provincie) bestaat uit goed onderhouden grasveld met verspreid staande (jongere) bomen. Een deel van de ingreep is erop gericht om onder dit grasveld een ondergrondse parkeergarage te bouwen. Er is uitgegaan van de variant Copijn zoals deze in de bomeneffectanalyse van Copijn is beschreven (Copijn Boomspecialisten, 2010). Voor de realisatie hiervan is het nodig enkele middelgrote bomen te verplaatsen en enkele te verwijderen (zie bijlage 3).

Aan de oostzijde van de Griffietuin bevindt zich een stuk parkachtig bos met oudere bomen. Hier vinden geen ingrepen plaats.

2 JURIDISCHE KADER NATUURWETGEVING

2.1 Vigerend natuurbeleid

Bij het verrichten van ruimtelijke ingrepen in het landschap dienen in het kader van (inter)nationale wet- en regelgeving de effecten onderzocht te worden die deze ingrepen hebben op beschermde natuurwaarden. Het gaat hierbij om zowel planten- en diersoorten als om gebieden met bijzondere habitats. Gebieden worden beschermd via de Natuurbeschermingswet. Daarnaast is in het Nederlandse natuurbeleid aangegeven dat de verschillende bijzondere en beschermde natuurgebieden verbonden dienen te worden, hetgeen tot uiting komt in de (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur ((P)EHS). Bescherming van plant en dier is geregeld in de Flora- en faunawet.

2.1.1 Natuurbeschermingswet en (P)EHS

Met de Natuurbeschermingswet 1998 worden de gebieden uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (Natura 2000 gebieden) in de nationale wetgeving beschermd.

Gebieden die bescherming genieten onder de Natuurbeschermingswet of onderdeel maken van de (P)EHS komen in of nabij het plangebied niet voor. In dit rapport wordt om deze reden niet verder ingegaan op de Natuurbeschermingswet of het kader van de (P)EHS.

2.1.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland door middel van een aantal verbodsbepalingen (zie tabel 1-1). In de wet zijn soorten opgenomen die op landelijk dan wel op Europees niveau zeldzaam en/ of bedreigd zijn of worden. De Flora- en faunawet beoogt niet het instandhouden van een statische populatiegrootte, maar wel het functioneren van de betreffende populatie. Zo kan in sommige gevallen ook met een kleiner aantal individuen de populatie duurzaam blijven voortbestaan. Dit is onder andere afhankelijk van de talrijkheid van de soort, maar ook van zijn flexibiliteit om andere gebieden te bereiken en te koloniseren.

Beschermingscategorieën

Afhankelijk van zeldzaamheid en bedreiging zijn de soorten verdeeld over drie beschermingscategorieën. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) artikel 75 in werking getreden, waarmee drie beschermingsregimes zijn vastgesteld. Hiertoe zijn de beschermde planten en dieren onderverdeeld in drie categorieën of tabellen.

De 1^e categorie betreft beschermde soorten die in Nederland algemeen voorkomen. Voor verstoring van deze soorten bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig onderhoud, beheer of gebruik, of bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, waaronder de geplande werkzaamheden vallen, geldt een algemene vrijstelling en is geen ontheffing nodig. Voor deze soorten is er geen noodzaak voor inventarisaties. Soorten van de tweede en derde categorie zijn strenger beschermd. Voor deze soorten geldt een ontheffingsplicht bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Bij het afwegingskader is informatie over de verspreiding van de betreffende soort noodzakelijk.

Voor de soorten, genoemd in tabel 2 van de AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet, is een "lichte toets noodzakelijk". In de lichte toets moet er voor worden gezorgd dat de gunstige staat van instandhouding wordt gegarandeerd en de activiteit moet een redelijk doel dienen.

Voor soorten, genoemd in tabel 3 van de AMvB artikel 75 en bijlage IV van de Habitatrichtlijn, geldt een "zware toets". Er mag hierin geen andere bevredigende oplossing zijn voor de geplande activiteit, de gunstige staat van in standhouding dient te worden gewaarborgd en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. De gunstige staat van instandhouding van soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn dient lokaal beoordeeld te worden. Voor de overige soorten uit tabel 3 is de landelijke populatie van belang.

Vogels

De bescherming van vogels nemen binnen de Flora- en faunawet een aparte positie in. In de Flora- en faunawet is de bescherming van de meeste vogelsoorten gericht de nesten van op broedvogels. Dit houdt in dat de nesten van broedvogels gedurende het broedseizoen zijn beschermd. Het is gedurende het broedseizoen verboden om de nesten van broedvogels te verstoren en/of weg te nemen.

De vogelnesten vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Buiten het broedseizoen zijn nesten van de meeste vogelsoorten niet beschermd. Een ontheffing is niet noodzakelijk als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats vinden en ook niet als er maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat er zich vogels vestigen op de bouwplaats. De Flora- en faunawet kent echter geen standaardperiode voor het broedseizoen (zie kader).

Broedseizoen

Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeachte de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m 15 juli is dus slechts een indicatie. De periode tot begin oktober kan theoretisch door broedvogels nog gebruikt worden als een broedperiode. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

Voor een aantal vogelsoorten geldt een uitzonderingspositie op het bovenstaande. Deze vogelsoorten zijn ingedeeld in een aantal categorieën en deze zijn gedurende het gehele seizoen beschermd en dan gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de flora- en faunawet:

- 1) Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld steenuil);
- 2) Nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke)

voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (roek, gierzwaluw en huismus);

- 3) Nesten van vogels (geen kolonievogels), die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (kerkuil, ooievaar, slechtvalk);
- 4) Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (boomvalk, buizerd, ransuil).
- 5) Nesten van vogels, die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar ervoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar dan wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze soorten zijn tijdens het broedseizoen niet beschermd, maar vragen wel extra onderzoek, omdat ze wel jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de soorten die vallen binnen bovenstaande beschermingscategorieën. Twee belangrijke vragen bij de beoordeling of er voor de soorten uit de bovenstaande categorieën een ontheffing noodzakelijk is zijn de volgende:

- Is er voor de soort voldoende gelegenheid om zelfstandig een natuurlijk alternatief nest te vinden?
- Is er voor de soort voldoende mogelijkheid om met succes een kunstmatig alternatief nest aan te bieden?

Zorgplicht

Naast bovenstaande verplichtingen voor beschermde soorten geldt bovendien voor alle van nature in Nederland voorkomende soorten de zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

2.2 Beoordelingskader Flora- en faunawet

De activiteiten in de inrichtingsfase en die in de eindfase worden getoetst aan de geldende verbodsbepalingen Flora- en faunawet (Artikel 8 tot en met 13). Voorts geldt te allen tijde de zogenaamde Zorgplicht (Artikel 2). Hieronder is de wettekst van de verschillende artikelen weergegeven.

Tabel 1-1. Relevante verbodsbepalingen Flora- en faunawet.

Artikel 2 (zorgplicht)	<p>1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.</p> <p>2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te</p>
------------------------	--

	voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan temaken.
Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
Artikel 13	Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, ..., te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, ..., binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Indien er beschermde soorten aanwezig zijn in het plangebied en de activiteiten hebben een mogelijk negatief effect, dient te worden vastgesteld of het project kan worden uitgevoerd, waarbij een overtreding van de Flora- en faunawet wordt voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen.

Mitigerende maatregelen

Het is mogelijk om een overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen door, vóórdat de werkzaamheden van start gaan, voorzorgsmaatregelen te treffen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten. Mitigerende maatregelen zijn gericht op het voorkomen van de negatieve gevolgen van een activiteit. Dit moet gebeuren binnen het plangebied en voor de soorten die daar voorkomen. Het dient te worden voorkomen dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort wordt aangetast.

Er zijn 10 punten die kunnen worden gebruikt ter ondersteuning van de vraag of de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de betreffende soort behouden blijft door het nemen van mitigerende maatregelen:

- 1) De plek of het gebied wordt met een zekere mate van bestendigheid gebruikt. Er is geen sprake van incidenteel gebruik, maar van een vaste rust- en verblijfplaats;
- 2) De plek of het gebied blijft voorzien in alles wat nodig is voor een specifiek individueel dier in dat gebied en voor alle exemplaren van de populatie ter plekke, om succesvol te kunnen voortplanten of om te kunnen rusten;
- 3) Er is op geen enkel moment, ook niet tijdelijk, een achteruitgang van de ecologische functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en

verblijfplaats. De diverse functies die een gebied heeft dienen behouden te blijven;

- 4) Door mitigerende maatregelen worden negatieve effecten uitgesloten. Dit kunnen negatieve effecten zijn op zowel de kwaliteit als de kwantiteit van functies in het gebied;
- 5) Mitigerende maatregelen zijn preventief. Dit houdt dus in dat in voorkomende gevallen de mitigatie niet alleen aanwezig is, maar ook functioneert;
- 6) Mitigerende maatregelen moeten leiden tot een verbetering of behoud van de ecologische functionaliteit van het gebied (kwantitatief/kwalitatief) voor de betreffende soort;
- 7) Het positieve effect van mitigatie geeft in evenredige ruimte voor de negatieve effecten van de ingreep. De duurzame ecologische functionaliteit mag op geen enkel moment slechter worden.
- 8) Het succes van mitigerende maatregelen moet met een hoge mate van zekerheid vóóraf vaststaan en wordt beoordeeld aan de hand van ecologische criteria.
- 9) De staat van instandhouding en de zeldzaamheid van een diersoort zijn van belang bij het treffen van mitigerende maatregelen;
- 10) De controle op het effect van de maatregelen is een onderdeel van het ecologisch werkprotocol.

Indien er voor het uitvoeren van mitigerende maatregelen dieren gevangen en verplaatst moeten worden, is dat geen overtreding van artikel 9 (vangen) en 13 (verplaatsen). Het is namelijk niet de bedoeling om dieren aan de natuur te onttrekken. Het is toegestaan om soorten te verplaatsen uit de directe gevarenszone naar een vergelijkbaar habitat in de directe omgeving. Dit moet gebeuren binnen de daarvoor benodigde tijd. De soorten dienen ook in één keer te worden verplaatst, zonder onnodig oponthoud. Het vangen en verplaatsen dient te gebeuren buiten de kwetsbare periode van de betreffende soort. Het vangen en verplaatsen dient te gebeuren door of onder de begeleiding van een ter zake kundige. Dit bovenstaande geldt niet voor stressgevoelige dieren, zoals muizen, vleermuizen en vogels.

Ontheffingsplicht

Er geldt een ontheffingsplicht als de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de beschermde soort uit tabel 2 en 3 niet kan worden gegarandeerd door het nemen van mitigerende maatregelen. Belangrijke vragen voor het verkrijgen van een ontheffing zijn:

- 1) In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- 2) Is er een wettelijk belang (niet van toepassing bij soorten uit tabel 2 van de AMvB artikel 75)?
- 3) Hebben de werkzaamheden een redelijk doel (niet van toepassing bij soorten uit tabel 3 van de AMvB artikel 75)?
- 4) Is er een andere bevredigende oplossing (niet van toepassing bij soorten uit tabel 2 van de AMvB artikel 75)?
- 5) Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Er is in onderstaande tabel weergegeven voor welk wettelijk belang een ontheffing kan worden aangevraagd. Dit verschilt tussen Bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn, Vogelsoorten en Bijlage 1-soorten van de AMvB artikel 75 (alleen nationaal beschermd).

Tabel 1-2: Ontheffing op grond van het wettelijk belang

Wettelijk belang	Bijlage 1 AMvB soorten	Bijlage IV HR soorten	Vogelsoorten
Bescherming van flora en fauna	x	x	x
Veiligheid van het luchtverkeer	-	-	x
Volksgezondheid/Openbare veiligheid	x	x	x
Dwingende redenen van groot openbaar belang	x	x	-
Ruimtelijke inrichting/ontwikkeling	x	-	-

3 WERKWIJZE

Om na te gaan wat het belang van het plangebied is voor beschermde soorten is het volgende stappenplan gevolgd:

Stap 1: Veldbezoek en habitatanalyse

Om een indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde dieren en planten in het plangebied zijn twee veldbezoeken uitgevoerd. Deze veldbezoeken zijn uitgevoerd op 6 en 30 juni 2010. Aangezien de ingreep in het kader van ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt, geldt een vrijstelling voor soorten die beschermd zijn in tabel 1 van de Flora- en faunawet. De ecoscan richt zich daarom niet specifiek op al deze afzonderlijke soorten met een volledig overzicht, maar licht er per soortgroep wel enkele mogelijk voorkomen soorten uit. De zorgplicht geldt immers wel voor deze soorten (overigens geldt de zorgplicht voor alle in Nederland levende dieren).

Het veldbezoek is geen volledige inventarisatie aangezien voor dit laatste voor elke soortgroep een eigen methodiek (en geschikt jaargetijde) vereist is. Het veldbezoek is wel geschikt om een indruk te krijgen van de aanwezige habitats en de mogelijk aanwezige soorten of potenties voor soorten.

Er is wel een gerichte inventarisatie naar broedplaatsen van gierzwaluwen uitgevoerd, die met name gericht was op het te renoveren gebouw. Onderzoek naar deze soort vond beide dagen in de vroege avond en vroege ochtend plaats.

Stap 2. Vaststelling van de effecten

Om vast te stellen of het project effect heeft op beschermde flora en fauna, is een beknopte analyse gemaakt van het project in relatie tot de habitateisen van de doelsoorten uit het gebied.

Stap 3. Beschrijving van de effecten op beschermde soorten

Door de resultaten van stap 1 en stap 2 te koppelen zijn de effecten van het voorgestelde project op de aanwezige natuurwaarden inzichtelijk gemaakt.

Stap 4: Conclusie en consequenties

In deze stap wordt bepaald of het waarschijnlijk is dat het project in het licht van de wet- en regelgeving ten aanzien van beschermde soorten doorgang kan vinden. Hierbij wordt rekening gehouden met de onder de Flora- en faunawet vastgestelde criteria ten aanzien van onder andere de gunstige staat van instandhouding van de soort, eventuele alternatieven en bij wet genoemde belangen. Indien nodig om zekerheid te krijgen over de aanwezigheid van beschermde soorten om zodoende een volledige effectinschatting te kunnen maken, wordt aanvullend onderzoek aanbevolen.

4 STAP 1: VELDBEZOEK EN HABITATANALYSE

Het voorkomen, of mogelijk voorkomen, van beschermde soorten zal hieronder per taxonomische groep besproken worden.

4.1.1 Vaatplanten

Op het grasveld van de Griffietuin, onder de verspreid staande bomen, kunnen zich op basis van aanwezig biotoop groeiplaatsen van algemeen beschermde (tabel 1) plantensoorten bevinden, te denken valt met name aan stinzenplanten (planten van landgoederen). Tijdens het veldbezoek zijn deze niet aangetroffen, omdat deze ten tijde van het veldonderzoek niet meer bovengronds zichtbaar zijn.

Groeiplaatsen van overige beschermde soorten van tabel 2 van de Flora- en faunawet zijn mogelijk in het stukje parkbos in het westen van het plangebied. Te denken valt aan soorten van een (droog) (bos)milieu, zoals Ruig klokje en Daslook.

Figuur 1. Deel van de Griffietuin met grasveld en de rand van het stukje parkbos

4.1.2 Zoogdieren

Vanwege de grote verschillen in ecologie en beschermingsstatus worden vleermuizen en grondgebonden zoogdieren hieronder afzonderlijk behandeld.

Vleermuizen

Aan de hand van het veldbezoek wordt geconcludeerd dat soorten die hun verblijfplaats vinden in holten in gebouwen in het plangebied voor kunnen komen. Het metselwerk bevat open voegen en ventilatiespleten en er is geschikt foerageergebied in de nabije omgeving beschikbaar (onder andere de parken). Door de open voegen kunnen de dieren de spouwmuren van het gebouw betreden en hier kunnen zich dan ook vaste verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden. De soort die hier het meest waarschijnlijk verwacht kan worden, is de gewone dwergvleermuis, maar ook de laatvlieger is niet uit te sluiten. Deze laatste soort kan ook gebruikmaken van de (ingeklapte) zonneschermen als tijdelijke verblijfplaats.

De te verplaatsen bomen van de Griffietuin hebben geen holten waarin zich verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen bevinden. Deze bomen zijn nog te jong om

geschikt te zijn als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen (zie figuur 4 en 5). In het stukje parkbos zijn wel bomen aanwezig waarvoor dit het geval kan zijn; dit betreft vooral oudere loofbomen als eik en beuk (zie figuur 6 en 7).

Op basis van het veldbezoek overdag kan niet worden aangetoond dan wel uitgesloten dat vleermuizen gebruik maken van het te renoveren en/of nabijgelegen gebouwen en/of in nabijgelegen bomen.

Figuur 2. Voorzijde van het te renoveren A-gebouw, gezien vanaf de parkeerplaats

Figuur 3. Het te renoveren pand, gezien vanaf achterzijde

Figuur 4 en 5. Te verplaatsen platanen in de Griffietuin

Figuur 6 en 7. Oude bomen met holten in bosgedeelte van de Griffietuin dat niet wordt betrokken in de herinrichting.

Daarnaast kan het gehele plangebied dienst doen als foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen. Structuren in de vorm van gebouwen en bosrand kunnen gevolgd worden als vliegroute.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Op basis van het aanwezige biotoop kan wel worden gesteld dat algemeen beschermde (tabel 1) grondgebonden zoogdieren in het plangebied voorkomen. Vooral verschillende soorten muizen (bijvoorbeeld Bosmuis, Rosse woelmuis) vinden hun habitat in plantsoenen en bosjes. Eekhoornnesten (tabel 2) zijn niet aangetroffen. Voor andere zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren (tabel 2 en 3) is het plangebied ongeschikt als leefgebied.

4.1.3 Broedvogels

Op basis van aanwezige begroeiing en structuren is er een reële kans dat er vogels op het terrein broeden. Alle opgaande begroeiing biedt geschikt leefgebied voor broedvogels. Algemene soorten kunnen een nest maken in deze beplanting. Vooral het stukje parkbos biedt geschikt broedbiotoop voor vogels van stad en park

De te verplaatsen en verwijderen bomen hebben geen holten waarin zich nesten van jaarrond beschermde vogelsoorten (de zogenaamde “vaste nesten”) kunnen bevinden. Deze bomen zijn te jong om geschikt te zijn als potentiële nestplaats voor boomholtebewonende vogels. Echter, in het stukje parkbos zijn wel geschikte bomen aanwezig. Tijdens het bezoek is een Bosuil waargenomen; dit is een soort waarvan het nest jaarrond beschermd is.

Er zijn geen gierzwaluwen aangetroffen die een binding hadden met één van de gebouwen. Alle waargenomen gierzwaluwen vlogen hoog over en foerageerden boven de stad. Het daktype van het te renoveren A-gebouw was ook niet bijzonder geschikt als potentiële broedplaats voor gierzwaluwen. De aanwezige open voegen zijn te smal voor

gierzwaluwen en bieden geen toegang tot ruimtes onder of achter daklijsten en kozijnen. De constructie van het dak van het A-gebouw zelf biedt ook geen geschikte mogelijkheden voor nestplaatsen, bijvoorbeeld doordat het niet uit dakpannen bestaat.

4.1.4 Reptielen, amfibieën en vissen

De in het plangebied aanwezige habitats en de omgeving (plangebied omsloten door stedelijk gebied) zijn ongeschikt voor deze soortgroepen. Het voorkomen van in tabel 2 en 3 beschermde reptielen, amfibieën en vissen kan met zekerheid worden uitgesloten. De soorten Bastaardkikker en Gewone pad van tabel 1 zullen mogelijk aanwezig zijn in het bosgedeelte.

4.1.5 Overige diersoorten

Overige beschermde diersoorten worden niet in het plangebied verwacht. De aanwezige habitats en de omgeving (plangebied omsloten door stedelijk gebied) zijn ongeschikt voor dergelijke soorten.

5 STAP 2: VASTSTELLING VAN DE EFFECTEN

5.1 Voorgenomen werkzaamheden

De voorgenomen activiteit omvat sloop van het A-gebouw en herbouw. Dit betekent dat het A-gebouw wordt afgebroken en een nieuw gebouw wordt opgebouwd, terwijl de aansluitende dokterswoning blijft bestaan. Deels onder het nieuwe gebouw en deels onder het grasveld van de Griffietuin wordt een parkeergarage aangelegd. Dit betekent dat hier gegraven wordt en dat enkele van de bestaande bomen verplaatst worden en enkele verwijderd worden (zie bijlage 3).

5.2 Mogelijke effecten

De in paragraaf 5.1 beschreven werkzaamheden leiden tot zowel permanente als tijdelijke effecten. De permanente effecten bestaan uit een verandering in bouwtype van het A-gebouw en het bestaan van een ondergrondse parkeergarage. De herbouw kan een directe fysieke verandering betekenen, die invloed heeft op het voortbestaan van mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vogels en/of vleermuizen doordat het nieuwe gebouw mogelijk minder mogelijkheden voor deze verblijfplaatsen biedt.

Voor het realiseren van de ondergrondse parkeergarage zal bronbemaling moeten worden toegepast. Dit heeft tot gevolg dat de grondwaterstand gedurende lange periode zal dalen. Indirect effect in de vorm van verdroging is daarmee mogelijk. Het uitvoeren van een vochtmonitoringsplan (Copijn, 2010) zal inzicht bieden in de exacte effecten en de eventueel te nemen maatregelen ter bestrijding van verdroging.

De tijdelijke effecten zijn vooral aan de orde tijdens de aanlegfase en het gevolg van sloop- en bouwwerkzaamheden. De volgende tijdelijke effecten op populaties van beschermde soorten worden onderscheiden:

- Verstoring door aanwezigheid van mensen en (groot) materieel;
- Verstoring door geluid, licht en trillingen;
- Tijdelijk ongeschikt worden van leefgebied;
- Doden of verwonden van individuen van een populatie.

5.3 Huidig en toekomstig gebruik

Na herinrichting van het plangebied zullen de bestemmingen parkeren, kantoor en tuin onderling verschuiven. De functie van het plangebied verandert niet wezenlijk als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Er wordt geen intensivering van het gebruik voorzien.

6 STAP 3: BESCHRIJVING VAN DE EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN

In dit hoofdstuk wordt een effectbeschrijving gegeven van de werkzaamheden (beschreven in hoofdstuk 5) op de soorten (beschreven in hoofdstuk 4). Hierbij wordt alleen aandacht besteed aan de soorten die voorkomen dan wel verwacht worden binnen het plangebied (tabel 4.3) en vermeld staan in tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet (inclusief broedvogels). Het gaat hierbij om vaatplanten, vleermuizen, broedvogels en vaste nesten. Soorten van tabel 1 worden hier verder niet behandeld omdat de activiteit onder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting valt, waarvoor voor deze soorten een vrijstelling van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt. Hieronder worden de effecten per soortgroep inzichtelijk gemaakt.

6.1 Vaatplanten

In het stukje parkbos van de Griffietuin zijn groeiplaatsen van beschermde (tabel 2) planten mogelijk aanwezig. Echter de werkzaamheden vinden niet plaats in dit stukje parkbos, zodat directe effecten zijn uit te sluiten. Verdroging als indirect effect is echter niet uit te sluiten. Het effect is dan met name mogelijk op een soort van vochtig milieu als de Daslook. Aangezien de effecten op dit moment niet goed te duiden zijn, dient het door Copijn voorgestelde vochtmonitoringsplan uitsluitend te bieden: hiervandaan kunnen ook maatregelen ter voorkoming van effecten geformuleerd worden. Ook moet dan duidelijk zijn of de verdroging over een zodanig lange tijd plaatsvindt, dat het lokale voortbestaan van soorten in gevaar kan komen.

6.2 Zoogdieren

6.2.1 Vleermuizen

Het te slopen A-gebouw en nabijgelegen structuren (dus inclusief de dokterswoning) en bomen kunnen in potentie geschikte verblijfplaatsen van vleermuizen herbergen, zodat de renovatie van het gebouw mogelijk negatieve invloed op aanwezige vleermuissoorten heeft. De sloop is een direct effect, terwijl als gevolg hiervan tijdelijke effecten in de vorm van licht en geluid mogelijk zijn op nabijgelegen verblijfplaatsen (die niet verloren gaan). Indien dit het geval is, betekent de sloop een overtreding van de Flora- en faunawet en is een ontheffing nodig. Om hier uitsluitend over te geven is aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen noodzakelijk. Het gaat hier om onderzoek naar vleermuisverblijven zowel in het te slopen gebouw, als in de gebouwen en het stukje parkbos nabij het te slopen gebouw.

Dit gerichte onderzoek wordt in het najaar van 2010 afgerond en in een aparte rapportage besproken (concept te verwachten oktober 2010).

Foeragerende vleermuizen boven het grasveld en het gedeelte bos op het terrein zullen in ieder geval niet beïnvloed worden door de herinrichting en daarvoor benodigde werkzaamheden. Het bosgedeelte wordt niet in de herinrichting betrokken en ondervindt 's nachts geen invloed van de werkzaamheden. Het tijdelijk openleggen van het gedeelte gras als gevolg van de aanleg van de parkeergarage heeft geen invloed, aangezien in de directe omgeving van het terrein ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is.

6.3 Broedvogels

Broedvogels maken met zekerheid gebruik van het plangebied. Voor bepaalde werkzaamheden geldt dat indien niet gewerkt wordt buiten de broedperiode, verstoring van broedvogels op kan treden. Het gaat dan met name om die werkzaamheden die tot meer licht, geluid en aanwezigheid van mensen leiden, dan in de huidige situatie het geval is. Pas wanneer kort voorafgaand aan werkzaamheden aangetoond kan worden dat geen broedvogels nabij de activiteit aanwezig zijn, kunnen negatieve effecten uitgesloten worden. Uiteraard leidt dat wel tot risico's bij de planning.

Negatieve effecten op broedvogels, en dus een overtreding van verbodsbepalingen, kunnen dus optreden als gevolg van de werkzaamheden. Deze effecten kunnen evenwel voorkomen worden door maatwerk of door buiten het vogelbroedseizoen te werken (zie hoofdstuk 7).

6.4 Vaste nesten

Vaste nesten bevinden zich niet in de bomen die verplaatst of verwijderd worden of in het gebouw dat gesloopt wordt. Vaste nesten zijn alleen mogelijk in het gedeelte (park)bos van de Griffietuin. De waarneming van een bosuil bevestigt het vermoeden dat er vaste nesten in het bosgedeelte kunnen zijn. In dit bosgedeelte vinden geen veranderingen of werkzaamheden plaats. Indien aanwezig, zijn effecten op deze vaste nesten alleen mogelijk door de externe invloed van de werkzaamheden. Te denken valt aan licht en geluid, maar ook de aanwezigheid van meer mensen nabij het bos dan nu het geval is. Negatieve effecten op vaste nesten, en dus een overtreding van verbodsbepalingen, kunnen dus optreden als gevolg van de werkzaamheden. Echter, negatieve effecten zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 7).

7 STAP 4: CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES

7.1 Algemeen

- Het plangebied is van belang voor zwaarder beschermde soorten, te weten broedvogels en mogelijk vleermuizen en jaarrond beschermde vogelnesten. Ook komen algemeen beschermde soorten van Tabel 1 voor, waarvoor voor deze activiteit een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt;
- Te allen tijde dient de zorgplicht in acht te worden genomen.

7.2 Vaatplanten

Indien uit het uit te voeren vochtmonitoringsplan (Copijn, 2010) blijkt dat verdroging optreedt, zijn effecten op vochtminnende soorten van tabel 2 (Daslook) niet geheel uit te sluiten. Deze effecten kunnen door bronbemaling optreden tijdens de bouw van de parkeergarage. Als vervolgens blijkt dat geen maatregelen te nemen zijn die de verdroging kunnen voorkomen en de verdroging over een zodanige lange periode plaatsvindt dat effecten op de groeiplaatsen op kunnen treden, zou een ontheffing van de Flora- en faunawet voor de soorten van tabel 2 aangevraagd moeten worden. Voor het verkrijgen van deze ontheffing zullen mitigerende en compenserende maatregelen geformuleerd moeten worden. Met deze maatregelen kunnen dan in principe ook soorten van tabel 1 meeliften (in het kader van de zorgplicht), ook al geldt een vrijstelling voor deze soorten.

Bij het verwijderen en verplanten van de bomen dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht door voorafgaand aan de herbepanting of kap eventueel aanwezige bijzondere plantensoorten (tabel 1 of andere bijzondere plantensoorten) door een deskundige te laten verplaatsen naar een geschikte locatie in de nabijheid.

7.3 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd (tabel 3 van de AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet). Dit betekent dat, wanneer verblijfplaatsen of leefgebied van vleermuizen wordt aangetast, het noodzakelijk is dat het voorkomen van deze soorten is aangetoond dan wel kan worden uitgesloten. Een veldbezoek zoals uitgevoerd voor deze quickscan is hiervoor geen geschikt instrument. Voor aanvang van de sloopwerkzaamheden is daarom aanvullend onderzoek naar het al dan niet voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de te slopen gebouwen noodzakelijk. Het is belangrijk hierbij te bedenken dat dergelijk onderzoek alleen gedurende bepaalde periodes plaats kan vinden. Mocht uit het onderzoek blijken dat schadelijke effecten op vleermuissoorten zullen optreden, dan is een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Aanvullend onderzoek naar vleermuizen

Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar een netwerk van verschillende verblijfplaatsen. Doorgaans worden hierbij kraamverblijven (mei-juni), paarverblijven (augustus-oktober) en winterverblijven (oktober-april) aangemerkt als vaste verblijfplaatsen. Deze vaste verblijfplaatsen zijn streng beschermd en het onderzoek hiernaar is gebonden aan bepaalde periodes. Kraamverblijven moeten worden geïnventariseerd gedurende de periode mei-juni, paarverblijven gedurende augustus-september en winterverblijven moeten in september - begin oktober worden geïnventariseerd (afhankelijk van de soorten die in het plangebied verwacht kunnen worden). Dit kan grote consequenties hebben voor de uitvoeringstermijn van projecten, omdat een volledig onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen en het aanvragen van de benodigde ontheffing (ruim) een jaar duurt.

Wanneer een verblijfplaats wordt aangetoond, kan deze niet zonder meer gesloopt worden. Jurisprudentie in de vorm van een uitspraak van de Raad van State heeft tot gevolg dat er geen ontheffing verleend kan worden voor ruimtelijke ingrepen (belang j). Hierdoor moet gegarandeerd worden dat de functionaliteit van de verblijfplaats gegarandeerd wordt. Indien dit niet gegarandeerd kan worden is een ontheffing noodzakelijk. Het project moet hiervoor voldoen aan een belang dat gemeld wordt in de Habitatrichtlijn, te weten:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

Overigens is het dan noodzakelijk om aan te tonen dat er geen alternatieven voor handen zijn en dat er sprake is van een dwingende reden van openbaar belang. Uiteraard is hiervoor ontheffing noodzakelijk.

Worden er geen verblijfplaatsen gevonden, kunnen de werkzaamheden uiteraard zonder ontheffing doorgang vinden. Uitsluitel hierover dient het in oktober af te ronden vleermuisonderzoek te geven.

7.4 Broedvogels

Alle broedvogels zijn beschermd middels de Flora- en faunawet. Voor verstoring van broedvogels (overtreding artikel 11) wordt geen ontheffing verleend voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Maatregelen ter voorkoming van effecten zijn daarom noodzakelijk om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen.

Om effecten te voorkomen dienen de werkzaamheden óf buiten het broedseizoen (globaal 15 maart – 15 juli) te worden uitgevoerd om zo verstoring van broedvogels te voorkomen óf voor het broedseizoen te worden *begonnen* en continu te worden doorgezet waardoor de huidige broedlocaties ongeschikt zijn en vogels op zoek gaan naar andere broedplaatsen in de omgeving. In de directe omgeving van het plangebied zijn hiervoor voldoende alternatieven aanwezig in onder meer tuinen en plantsoenen. Een andere mogelijkheid is de situatie voor broedvogels ongeschikt te maken (bijvoorbeeld door verwijdering van vegetatie) voordat zij met broedactiviteiten beginnen.

Indien al deze maatregelen niet mogelijk zijn, kan alleen gewerkt worden indien door middel van veldinspecties van een deskundig persoon kort voor de start van een (onderdeel van) activiteit aangetoond kan worden dat “activiteitsspecifieke” effecten geen invloed hebben of dat er geen broedende vogels nabij de activiteit aanwezig zijn. Uiteraard betekend dit een risico voor de planning indien toch broedende vogels aanwezig blijken zijn of wanneer een effect toch niet uit te sluiten valt. Door met deze zaken vooraf goed rekening te houden, kunnen deze risico’ s toch beperkt worden.

Broedseizoen

Voor een begrip als ‘broedseizoen’ is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeachte de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m 15 juli is dus slechts een indicatie. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden. Ook de fase van nestbouw geldt als een broedgeval.

7.5 Jaarrond beschermde vogelsoorten (“vaste nesten”)

Er komen geen vaste nesten te verdwijnen als gevolg van de ingreep. Effecten zijn alleen mogelijk door een uitstralende werking van de activiteiten. Deze effecten zijn op dezelfde manier te voorkomen als beschreven is bij de broedvogels, met dien verstande dat een nestlocatie van een jaarrond beschermde soort niet zonder ontheffing ongeschikt gemaakt mag worden.

Uitstralende effecten zijn vooral mogelijk als gevolg van werkzaamheden die veel geluid (bijvoorbeeld de sloop van gebouwdelen) en licht (indien dit meer invloed op het bosgedeelte heeft dan nu het geval is) met zich meebrengen, en wanneer er meer aanwezigheid van mensen nabij het parkbos in de Griffietuin is dan nu het geval is. Voor licht en de aanwezigheid van mensen zijn ook maatregelen te nemen die het bosgedeelte afschermen van deze invloeden. Dit zou bijvoorbeeld kunnen gebeuren door het plaatsen van schermen (van voldoende hoogte – dit afhankelijk van de exacte aard van de werkzaamheden).

Het broedseizoen varieert per soort (zie box), maar kan voor de aanwezige bosuil ongeveer van half januari tot half augustus lopen.

Net als bij broedvogels is maatwerk mogelijk bij het treffen van maatregelen ter voorkoming van effecten. Zo zijn sommige onderdelen van een activiteit niet altijd even verstorend. Zo kan door middel van veldinspecties van een deskundig persoon kort voor de start van een (onderdeel van) activiteit aangetoond worden dat een bepaalde activiteit geen invloed zal hebben op een eventueel broedende vogel, of zelfs dat er geen broedende vogels nabij de activiteit aanwezig zijn. Uiteraard betekend dit een risico voor de planning indien een effect of broedende vogel (op vast nest) toch niet uit te sluiten valt. Door met deze zaken vooraf goed rekening te houden, kunnen deze risico’ s zoveel mogelijk beperkt worden.

8 AANBEVELINGEN

- Voor de ingreep dient eerst het gerichte onderzoek naar aanwezigheid van vleermuizen eind oktober afgerond te worden. Het verdient grote aanbeveling om reeds in een vroeg stadium bij de plannen voor nieuwbouw rekening te houden met vleermuizen, door in of aan het nieuwe gebouw verblijfplaatsen mogelijk te maken voor deze dieren en vleermuiskasten op geschikte locaties te laten plaatsen. Dit met het oog op een eventuele noodzaak van ontheffingsaanvraag bij aanwezigheid vleermuizen en het feit dat met de in het kader van deze activiteit gemoeide belang (ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) geen ontheffing te verkrijgen valt voor vleermuizen.

LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J. B. M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting KNNV, Utrecht.

Copijn Boomspecialisten B.V., 2010. Bomen Effect Analyse Griffiertuin / Haarlem. Rapportnr. 2246.5

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

=0=0=0=

Bijlage 1

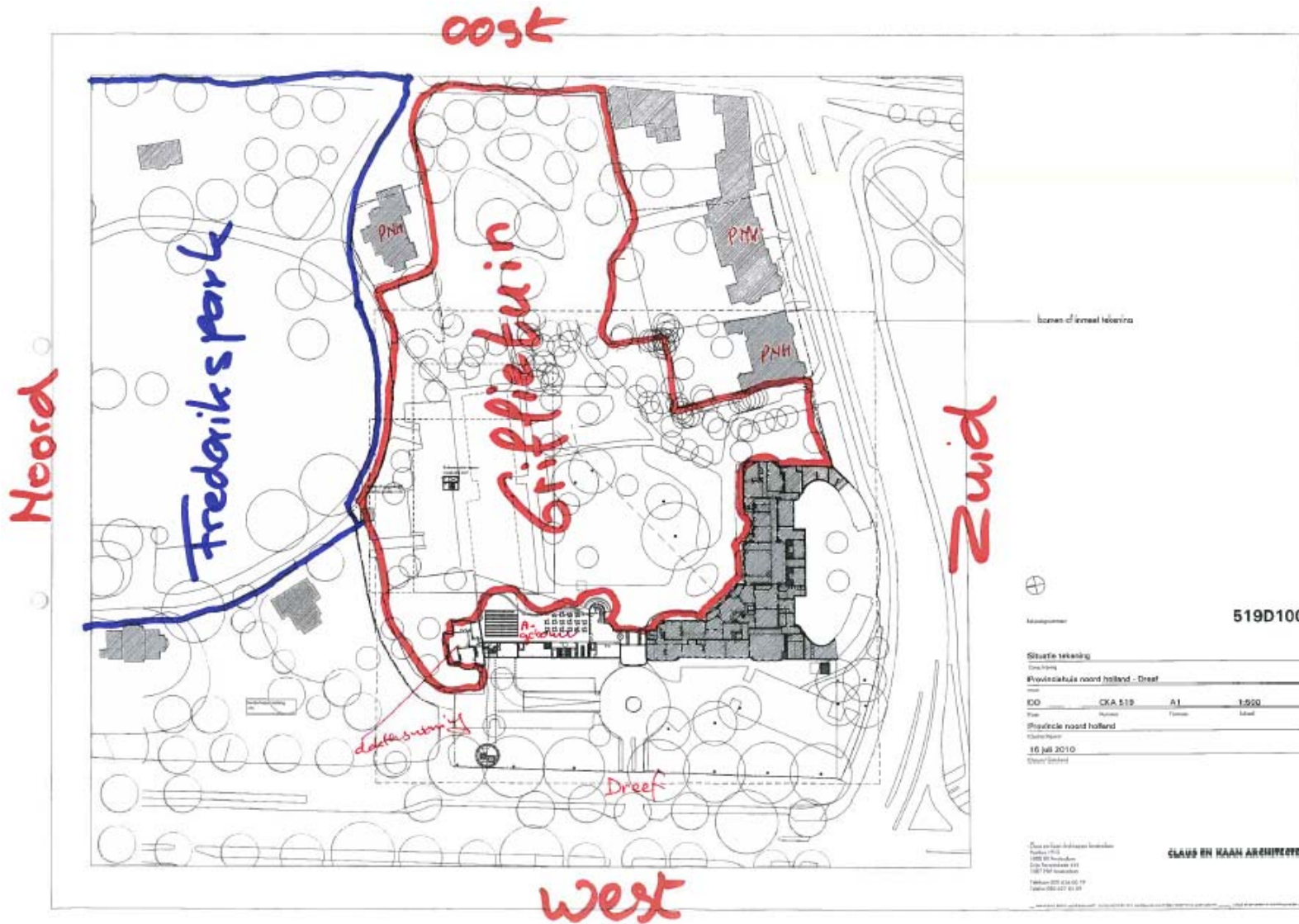
Jaarrond beschermde vogelsoorten, onderverdeeld in 5 categorieën

Soort	Koloniebroeder	In bebouwde omgeving aanwezig?	Aanwezig in (beschermde) natuurgebieden?	Categorie vast nest
Steenuil	Nee	Ja	Nee	1
Gierzwaluw	Ja	Ja	Nee	2
Roek	Ja	Ja	Nee	2
Huismus	Ja	Ja	Nee	2
Grote gele kwikstaart	Nee	Nee	Ja	3
Kerkuil	Nee	Ja	Nee	3
Oehoe	Nee	Nee	Ja	3
Ooievaar	Nee	Ja	Nee	3
Slechtvalk	Nee	Ja	Ja	3
Boomvalk	Nee	Nee	Ja	4
Buizerd	Nee	Nee	Ja	4
Havik	Nee	Nee	Ja	4
Ransuil	Nee	Nee	Ja	4
Sperwer	Nee	Nee	Ja	4
Wespendief	Nee	Nee	Ja	4
Zwarte wouw	Nee	Nee	Ja	4
Blauwe reiger	Ja	Ja	Ja	5
Boerenwaluw	Nee	Ja	Nee	5
Bonte vliegenvanger	Nee	Ja	Ja	5
Boomklever	Nee	Ja	Ja	5
Boomkruiper	Nee	Ja	Ja	5
Bosuil	Nee	Nee	Ja	5
Brilduiker	Nee	Nee	Ja	5
Draaihals	Nee	Nee	Ja	5
Eidereend	Nee	Nee	Ja	5
Ekster	Nee	Ja	Nee	5
Gekraagde roodstaart	Nee	Ja	Ja	5
Glanskop	Nee	Ja	Ja	5

Soort	Koloniebroeder	In bebouwde omgeving aanwezig?	Aanwezig in (beschermde) natuurgebieden?	Categorie vast nest
Grauwe vliegenvanger	Nee	Ja	Ja	5
Groene specht	Nee	Nee	Ja	5
Grote bonte specht	Nee	Nee	Ja	5
Hop	Nee	Nee	Ja	5
Huiswaluw	Nee	Ja	Nee	5
IJsvogel	Nee	Nee	Ja	5
Kleine bonte specht	Nee	Nee	Ja	5
Kleine vliegenvanger	Nee	Ja	Ja	5
Koolmees	Nee	Ja	Ja	5
Kortsnavelboomkruiper	Nee	Ja	Ja	5
Oeverwaluw	Nee	Ja	Ja	5
Pimpelmees	Nee	Ja	Ja	5
Raaf	Nee	Nee	Ja	5
Ruigpootuil	Nee	Nee	Ja	5
Spreeuw	Nee	Ja	Ja	5
Tapuit	Nee	Nee	Ja	5
Torenvalk	Nee	Ja	Ja	5
Zeearend	Nee	Nee	Ja	5
Zwarte kraai	Nee	Ja	Ja	5
Zwarte mees	Nee	Ja	Ja	5
Zwarte roodstaart	Nee	Ja	Ja	5
Zwarte specht	Nee	Nee	Ja	5

Bijlage 2

Situatieschets gebouwen en Griffietuin

9W1653A0/R/902925/Amst
 4 november 2010

Bijlage 3 Te verwijderen en te verplanten bomen (variant Copijn)

Rood: te verwijderen bomen
Groen: te verplanten bomen
Oranje: te behouden bomen

